

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 1

DOM

2009-12-22
Meddelad i Stockholm

Mål nr UM 1664-09

KLAGANDE

Migrationsverket

MOTPART

Sekretessbelagda uppgifter, se bilaga A

Ombud och offentligt biträde:

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län, migrationsdomstolen, dom den 12 februari 2009 i mål nr UM 10701-08, se bilaga B

SAKEN

Uppehållstillstånd m.m.

MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom, utom såvitt avser besluten om sekretess samt beslutet om ersättning till offentligt biträde, och fastställer Migrationsverkets beslut den 25 september 2008.
2. Migrationsöverdomstolen fastställer migrationsdomstolens sekretessförordnande.
3. Migrationsöverdomstolen förordnar att bestämmelsen om sekretess i 21 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara tillämplig även i fortsättningen för uppgift i bilaga A till denna dom.
4. Migrationsöverdomstolen beslutar att ersättning ska betalas till

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00-16:00

som offentligt biträde med 4 830 kr, varav 3 864 kr för arbete
och 966 kr för mervärdesskatt.

YRKANDEN M.M.

Migrationsverket yrkar att Migrationsöverdomstolen, med ändring av migrationsdomstolens dom, ska fastställa verkets beslut och anför till stöd för sin talan i huvudsak följande.

I Irak finns inget krav att akademiker tillhör en viss samhällsgrupp, religion, politiskt parti etc. Det finns ingen gemensam bakgrund eller något annat gemensamt förhållande mellan irakiska akademiker. En irakisk akademiker uppfyller inte vad som krävs för att utgöra vad som avses med ”viss samhällsgrupp”. NN har inte utanför universitetet mottagit hot eller blivit utsatt för våld och hon och maken har utan uppgivna problem kunnat vistas i den gemensamma bostaden under sex månader efter den påstådda beskjutningen vid universitetet.

NN bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande.

Migrationsdomstolen har gjort en korrekt bedömning och hon tillhör en samhällsgrupp som riskerar förföljelse. I vart fall ska hon betraktas som skyddsbehövande i övrigt. Migrationsverkets påstående att hon och maken utan uppgivna problem kunnat vistas i den gemensamma bostaden under sex månader efter den påstådda beskjutningen vid universitetet, är felaktig. Efter beskjutningen vistades hon på en psykiatrisk avdelning under elva dagar och därefter flyttade hon och maken till ett annat bostadsområde och höll sig gömda där.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Fråga om flyktingskap på grund av tillhörighet till viss samhällsgrupp

Enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) avses med flykting en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras,

nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningsen utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

När det gäller frågan om definitionen av begreppet samhällsgrupp omfattar normalt en viss samhällsgrupp personer med liknande bakgrund, vanor eller social status. Som exempel på grupper som kan anses tillhöra en viss samhällsgrupp, nämns i förarbeten och kommentaren till utlänningslagen olika samhällsklasser, särskilda yrkesgrupper eller medlemmar i fackliga eller andra organisationer. (Se prop. 2005/06:6 s. 11 och Wikrén, Sandesjö, Utlänningslagen med kommentarer 2006, 8:e uppl., s. 133).

De personer som utgör en samhällsgrupp kan ha ett kännetecken som är oföränderligt och som de inte kan ändra på. Exempel på kännetecken som en samhällsgrupp kan ha och som är oföränderligt och som gruppen inte själv kan ändra på, kan vara medfött som t.ex. släktskap eller funktionshinder. Kännetecknet kan också härröra från historiska förhållanden som individen inte kan ändra på, t.ex. därför att han eller hon tidigare varit aktiv i en organisation eller haft en viss social status. Andra kännetecken är sådana som är grundläggande för individens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter, och som bottnar i individens övertygelse eller känsla av mänsklig värdighet. Till denna kategori kan föras bl.a. personer som på grund av sin inre övertygelse har valt en annan livsstil än den som accepteras av omgivningen, t.ex. kvinnor som vill förbli ogifta eller yrkesarbeter. En samhällsgrupp kan även identifieras redan genom att de som ingår i gruppen av sin omgivning uppfattas som en särskild grupp i samhället. Även om kännetecknet inte behöver vara oföränderligt eller förknippat med personlig övertygelse bör det för att det ska ha flyktingrättslig relevans kunna krävas att kännetecknet är av sådan betydelse för individen att det vore oförenligt med Genèvekonventionens grunder att förvänta sig att han eller hon avstår

från det och istället anpassar sig efter de normer och värderingar som råder i hemlandet. Grupptillhörigheten kan även grunda sig på en kombination av egenskaper eller kännetecken. (Se a. prop. s. 25 f.).

Vägledning kan förutom i svenska förarbetsuttalanden även hämtas i UNHCR:s handbok (Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställandet av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning) och riktlinjer samt i Rådets direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet).

Enligt UNHCR:s handbok innefattar en viss samhällsgrupp vanligen personer med liknande bakgrund, vanor eller social status och fruktan för förföljelse sammanfaller ofta delvis med fruktan för förföljelse på andra grunder, t.ex. ras, religion eller nationalitet (artikel 77).

UNHCR förespråkar i sina riktlinjer av den 7 maj 2002 för tolkningen av begreppet tillhörighet till en viss samhällsgrupp (Guidelines on International protection "Membership of a particular social group") följande definition.

En viss samhällsgrupp är en grupp personer som, bortsett från risken för förföljelse, har ett gemensamt kännetecken eller uppfattas som en grupp av övriga samhällsmedborgare. Detta kännetecken är ofta medfött, oföränderligt eller på annat sätt grundläggande för individens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter (punkten 11).

UNHCR betonar att begreppet viss samhällsgrupp bör tolkas på ett flexibelt sätt som ger utrymme för mångfalden av grupper och deras föränderlighet i olika samhällen samt de normer för internationella mänskliga rättigheter som är under framväxande. Enbart risken för förföljelse kan inte definiera en samhällsgrupp, men åtgärder som innebär förföljelse kan bidra till att

identifiera, synliggöra eller skapa en viss samhällsgrupp. Det finns inte något krav på sammanhållning eller samröre mellan gruppmedlemmarna. Alla som tillhör gruppen behöver inte löpa risk för förföljelse. Inte heller är gruppens storlek relevant (punkterna 2, 3, 14, 15, 17, 18).

I artikel 10 i skyddsgrundsdirektivet finns definitioner såvitt avser förföljelsegrunderna. Enligt artikeln ska en grupp anses utgöra en särskild samhällsgrupp särskilt när gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras, eller består av personer som har en gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den, eller när gruppen har en särskild identitet i det berörda landet, eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen (10 d).

Migrationsöverdomstolen gör följande bedömning.

Migrationsöverdomstolen finner, i likhet med migrationsdomstolen, inte anledning att ifrågasätta att NN har akademisk examen och att hon arbetat som lärare samt de hot som hon utsatts för. De omständigheter som NN åberopat ska således ligga till grund för Migrationsöverdomstolens bedömning.

Migrationsöverdomstolen finner, till skillnad från migrationsdomstolen, att akademiker inte är att betrakta som en sådan homogen grupp att de kan anses ha någon gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras. Även om en persons utbildning kan vara en viktig del av personens utveckling och identitet kan akademiker som grupp inte anses ha en sådan gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den.

Fråga kvarstår om gruppen akademiker kan anses ha en särskild identitet i det berörda landet, eftersom den av omgivningen uppfattas som särskild grupp i samhället. Prövningen av om en sökande tillhör en viss

samhällsgrupp ska göras utifrån de förhållanden som råder i sökandens hemland.

I målet synes ostridigt att det i Irak finns en förhöjd risk för förföljelse beträffande vissa yrkesgrupper och att bl.a. akademiker i vissa fall utgör en sådan riskgrupp, vilket skulle kunna leda till att en person efter en individuell bedömning anses som skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen. Det finns emellertid inte något stöd i åberopad landinformation för att akademiker i Irak av sin omgivning skulle uppfattas som en sådan särskilt utpekad grupp att de utgör en samhällsgrupp i utlänningslagens mening.

Migrationsöverdomstolen finner mot bakgrund av det ovan anförda att NN inte är att betrakta som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen.

Skyddsbehövande i övrigt

Fråga kvarstår om NN vid en individuell bedömning känner välgrundad fruktan för att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och därför ska beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen.

Migrationsöverdomstolen finner att NN – trots de av henne åberopade omständigheterna – inte förmått göra sannolikt att hon vid ett återvändande till hemlandet skulle riskera sådan behandling att hon är att betrakta som skyddsbehövande i övrigt.

Vid denna utgång ska Migrationsverkets överklagande bifallas i dess helhet.

Domen får inte överklagas (16 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen).

lagman

kammarrättsråd
referent

kammarrättsråd

föredragande